

مهم‌ترین عامل تربیت انسان باور به معاد است

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با اشاره به این‌که همین که شخص از دنیا رفت وارد قیامت صغری می‌شود، گفت: آن قیامت کبری وضعیتش معلوم نیست و هیچ کس هم نمی‌داند و مهم‌ترین عامل تربیت انسان اعتقاد به معاد است.

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با اشاره به این‌که همین که شخص از دنیا رفت وارد قیامت صغری می‌شود، گفت: آن قیامت کبری وضعیتش معلوم نیست و هیچ کس هم نمی‌داند و مهم‌ترین عامل تربیت انسان اعتقاد به معاد است. حضرت آیت‌الله عبدالله جوادی آملی در مسجد اعظم در ادامه درس تفسیر قرآن و در ادامه تفسیر سوره مبارکه غافر گفت: نتیجه آیاتی که گذشت این شد که انسان در این دنیا محکوم به مرگ است و هیچ کس از این مستثنا نیست، هر نفسی مرگ را می‌چشد و حتی پیامبر(ص) نیز از این قاعده استثنایی ندارد و هر نفسی وقتی مرگ را می‌چشد وارد برزخ می‌شود.

وی افزود: در برزخ این نیست که همه بمیرند و وارد قیامت شوند، برخی زنده وارد قیامت می‌شوند و برخی گرفتار صعقه می‌شوند، جریان این‌که انسان دو بار بمیرد و دو بار زنده شود، موجه کلیه نیست و برای همه صادق نیست، از آیه نفخ صور و صعقه یک عده استثنا شده‌اند.

مفسر برجسته قرآن کریم با اشاره به این‌که اگر کسی زنده از برزخ وارد قیامت شد همچون انبیا معنایش این نیست که در قیامت با همان بدن برزخی محشور می‌شود، اظهار کرد: معنایش این است که این افراد در قیامت با حفظ بدن برزخی بدن دنیایی را هم دارند و دنیا هم که هستند همین طور هستند، بر اساس حدیث هر کس می‌میرد وجود مبارک حضرت علی(ع) را می‌بیند، حضرت که زنده بود این اصل جاری بود و الان که رحلت کرده‌اند این اصل نیز جاری است.

وی خاطرنشان کرد: انسان‌های کامل هم دارای بدن دنیایی و مادی و هم دارای بدن برزخی هستند و هم آن روح مجرد را دارند، لازم نیست که آنان با بدن برزخی وارد قیامت شوند که این با استثنایی که قرآن انجام می‌دهد هم سازگار است، اگر از برزخ وارد قیامت بخواهند بشوند لازم نیست که بدن برزخی را رها کنند و وارد قیامت شوند.

قرآن آویختنی است نه انداختنی

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با اشاره به این‌که عقل کار اندیشه دارد و چراغ است، اظهار کرد: از طرف دیگر گفته شده است که عقل آن است که با آن خدای رحمان عبادت می‌شود و بهشت با آن کسب می‌شود، باید گفت که دو عقل داریم، یک عقل نظری و دیگر عقل عملی است، این‌ها دو قوه کاملاً جدا هستند و هر قوه عهده‌دار کار خودش است.

وی ادامه داد: اگر هم عقل نظری و هم عقل عملی قوی بود، آن فرد می‌شود عالم عادل، اما اگر عقل عملی ضعیف بود، عالم فاسق می‌شود، و اگر عقل نظری ضعیف بود، فرد می‌شود مقدس بی‌درک و اگر هر دو ضعیف بود، فرد می‌شود بی‌درک فاسق، بین این دو قوه از زمین تا آسمان تفاوت وجود دارد.

نویسنده کتاب مفاتیح‌الحیات خاطرنشان کرد: یک کسی مار و عقرب را خوب می‌بیند اما دست و پایش فلج است، این مشکل علمی ندارد، بلکه مشکل عملی دارد و صد در صد می‌بیند، وقتی که جهاد شد انسان موظف است در جهاد از قدرت الهی و وحی و نبوت کمک بگیرد و جهل را سرکوب کند.

وی با بیان این‌که عقل عمل گاه به اسارت شهوت و هوای نفس خود درمی‌آید، ابراز کرد: حالا شما مدام برای او آیه و روایت بخوان، او مشکل علمی ندارد، آن که باید تصمیم بگیرد تحت اسارت است، دیگر آن گاه نمی‌تواند خداوند را عبادت کند و بهشت را کسب کند.

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با اشاره به آیه «رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ۚ ۱۵»، ادامه داد: خداوند قرآن را به نحو تجلی القا کرد نه به نحو تجافی، اما باران به نحو تجافی القا می‌شود، یعنی وقتی باران بالا هست پایین نیست، و وقتی پایین هست، بالا نیست، خداوند قرآن را آویخت نه این‌که انداخت.

تأثیر باور به معاد در زندگی انسان

وی با قرائت آیه «يَوْمَ هُمْ بَارُزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ۚ ۱۶»، اظهار کرد: در کوتاه‌ترین فاصله در

آیات محل بحث شش بار مسأله معاد را بیان می‌کند، اعتقاد به معاد سازنده است و اعتقاد به توحید را هم مشرکان هم داشتند، «یوم» و «یومئذ» را خداوند در جایی به کار می‌برد معمولاً که درباره قیامت باشد.

مفسر برجسته قرآن کریم ادامه داد: آنان در هیچ مرحله‌ای از خداوند مستور نیستند، بارز هستند، امروز یک وضعی هست که خیال هم نمی‌توانید بکنید که خداوند شما را نمی‌بیند و پشت درهای بسته را تنها شما می‌بینید و لاغیر، امروز آن خیال را هم حتی نمی‌توانید بکنید.

وی ادامه داد: این بخش «لِمَنْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ»، برخی گفته‌اند خداوند این جا خود جواب می‌دهد، یعنی پرسش‌کننده خداوند است و جواب دهنده هم خداوند است، برخی گفته‌اند انبیا و فرشتگان و اهل ایمان جواب می‌دهند، اما به نظر می‌رسد که خود ملک جواب می‌دهد، تمام ملک که اهل تحمید، سجود و تسبیح هستند می‌گویند ما از آن «الله» هستیم.

حضرت آیت‌الله جوادی آملی ابراز کرد: چندین طایفه از آیات از خشوع و خضوع موجودات در برابر خداوند خبر می‌دهند و بعید نیست که آن روز همه جواب بدهند که ما از آن تو هستیم، درباره قهاریت خداوند نیز در دعای کمیل آمده است که این دعای کمیل خود تفسیر آیات قرآن کریم است، تسبیح موجودات در دنیا، اسلام و انقیاد آنان یک گوش شنوا می‌خواهد.

وی با اشاره به آیه «الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ» 17، گفت: امروز هر کسی در برابر کارش کیفر می‌بیند، اما به همان چیزی که عمل کرد نه به سبب آن چیزی که عمل کرد، به همان چیزی که عمل کردید به همان کیفر می‌بینید، امروز جا برای ستم نیست، غیر خداوند که توان آن را ندارند و خداوند هم که اهل ظلم نیست.

قیامت هر کسی پس از مرگ او شروع می‌شود

مفسر برجسته قرآن کریم ابراز کرد: درست است ذات اقدس اله عمدا ظلم نمی‌کند، اما اولین و آخرین جمع شده‌اند اما حتی اشتباه و غفلی وجود ندارد، خداوند «سریع الحساب» است و برای او از اولین تا آخرین در حکم یک نفر هستند، سهو و غفلت برای خداوند غیر ممکن است.

وی گفت: خداوند عینش عین ذات اوست و اگر این علم زائل شود، یعنی ذات زائل شده است و ذات عین شهود است، بنابراین هیچ احتمال ظلم در آن جا نیست، نه عمدی نه خطا و نه سهو پس هیچ ستمی به هیچ بنده‌ای در آن روز نخواهد شد، این پنجاه هزار سال در حکم پنج دقیقه است، اگر یک حقیقت نامتناهی بود، قلیل و کثیر برای او تفاوت نمی‌کند.

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با اشاره به آیه «وَأَنْذَرُهُمْ يَوْمَ الْآزِفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطْمِينَ مَا لَإِلْظَالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ» 18، ادامه داد: گاه خداوند از خطرات قیامت بیان می‌کند و گاه از نزدیکی قیامت می‌گوید، می‌فرماید قیامت دم دست شماست، شما همین که مردید وارد قیامت می‌شوید، ولو روایتی هم در این باره نیامده باشد، این مطلب حق است که هر کس بمیرد قیامتش برپا می‌شود، زیرا بسیاری از احکام قیامت شامل برزخ هم می‌شود.

وی بیان کرد: این بدن را که در این چاله گذاشتند، از همین امشب پرسش شروع می‌شود، همین لحظه که انسان مرد در برزخ است، درست است که در برزخ همه احکام معاد جاری نمی‌شود اما بخش‌های وسیعی از احکام برزخ برای قیامت جاری می‌شود، یکی از اسمای قیامت «آزفه» است که در این آیه ذکر شده است.

نویسنده کتاب مفاتیح‌الحیات ابراز کرد: همین که شخص از دنیا رفت وارد قیامت صغری می‌شود، اگر ما قبر را که برزخ است و بعد از مرگ شروع می‌شود، آغاز قیامت بدانیم، قیامت شروع می‌شود، اما آن قیامت کبری وضعیتش معلوم نیست و هیچ کس هم نمی‌داند.

وی گفت: این که قیامت کبری کی ظهور می‌کند معلوم نیست تا انسان همیشه آماده باشد و همیشه مهیای مرگ باشد، مهم‌ترین عامل تربیتی انسان اعتقاد به معاد است و گر نه اعتقاد به مبدأ را هم مشرکان داشتند، مرگ چاله نیست، مرگ پل است، اگر باور کردیم و مرگ را یک قدمی خود دیدیم، آماده می‌شویم.